

Vraag en Antwoord bij project Optimalisatie Onlanden

In dit vraag en antwoord document is een update van vragen te vinden die gaan over de verkenningsfase die tussen maart en november 2022 is uitgevoerd.

Procedure en planning van het project

1. Waarom extra waterberging in De Onlanden?

Het gebied De Onlanden heeft naast de functie natuur ook de functie om water op te vangen als dat nodig is. Omdat we volgens klimaatvoorspellingen steeds vaker last gaan krijgen van hevige en langdurige regenval, willen we in die extreme situaties meer water kunnen opslaan. Inwoners uit de regio beschermen we zo tegen mogelijke overstromingen. Het water kan dan tijdelijk (een aantal dagen) vastgehouden worden, voordat het weer afgevoerd wordt naar zee.

2. Zijn de plannen al definitief?

Nee, de plannen zijn nog niet definitief. In maart 2022 is de procedure gestart voor een milieueffectrapportage en een projectbesluit. De scope voor de milieueffectrapportage is in november 2022 vastgesteld. Drie alternatieve om 5,2 miljoen m³ extra water vast te houden in De Onlanden worden onderzocht in de milieueffectrapportage. Daar volgt uiteindelijk een definitief plan uit.

3. Wat is een projectbesluit?

Een projectbesluit is een wettelijke regeling (een besluit) die het mogelijk maakt om grote projecten in de fysieke leefomgeving uit te voeren. Het is een instrument uit de nieuwe Omgevingswet waarmee bestemmingsplannen kunnen worden gewijzigd en geldt als omgevingsvergunning voor alle activiteiten die bij het project horen. Het vervangt het Provinciaal Inpassingsplan en het projectplan Waterwet zoals we die onder de huidige wetgeving kennen.

4. Wie besluit waarover?

Provincie Drenthe is het bevoegd gezag voor de m.e.r.-procedure en het vaststellen van het projectbesluit.

5. Welke stappen moeten nog doorlopen worden?

In de periode van december 2022 tot en met het 2e kwartaal van 2024 doorlopen we de volgende stappen in de procedure:

- Uitwerken maatregelen per oplossingsrichting
 - uitwerking in een Voorlopig ontwerp en Definitief ontwerp;
- Toetsen van de oplossingsrichtingen Voorjaar 2023
 - milieu-effectbeschrijving en -beoordeling;
- Verkennen mitigerende maatregelen
 - met een uitwerking van de mitigerende maatregelen
- Samenstellen en/of keuze voorkeursalternatief Zomer 2023
 - met keuze voorkeursalternatief (door GS)
- Besluitvorming
 - Publicatie ontwerpbesluit + MER (door GS) Najaar 2023
 - Zienswijzen
 - Zienswijzennota (vastgesteld door GS)
 - Publicatie definitief projectbesluit (door PS) Voorjaar 2024
 - Beroep

6. Wanneer wordt de extra waterberging aangelegd?

Belangrijk is om in 2025 gereed te zijn met de maatregelen uit het Droge Voeten maatregelenpakket. Daarmee zijn we voorbereid op een extreme hoogwatersituatie.

Het jaar 2025 is altijd uitgangspunt geweest om de Droge Voeten Maatregelen gerealiseerd te hebben. We realiseren ons dat dit al snel is. In 2025 zijn waarschijnlijk niet alle maatregelen 100% gereed, maar voor een belangrijk deel wel inzetbaar. De recente hoogwatersituatie van februari 2022 bevestigt bovendien de noodzaak om de maatregelen voortvarend op te pakken.

De m.e.r.-procedure

7. Leiden de reacties tot aanpassingen voor de m.e.r. procedure?

Een aantal reacties heeft aanleiding gegeven tot een aanscherping of aanvulling van de scope voor de onderzoeken en het MER, zoals:

- De overlast van insecten;
- De invloeden van klimaatveranderingen (verschillende scenario's) en bodemdaling (door gaswinning);
- De onderwerpen fysische, chemische en biologische bodemkwaliteit worden meegenomen, onder het aspect bodemverontreinigingen;
- De uitgangspunten voor het besluitvormingsprotocol worden meegenomen in het MER. Zo wordt inzicht gegeven in de gevolgen van de verschillende bedieningsscenario's van de stuwen;
- Het MER gaat ook in op de gebiedsgerichte aanpak Kop van Drenthe, de plannen voor alternatieve waterhuishouding in het Fochteloërveen en de benedenloop van het Peizerdiep. Het MER heeft aandacht voor de effecten in grote lijnen van deze lopende planontwikkelingen, waaronder de (positieve) effecten daarvan voor De Onlanden.

8. Zijn er alternatieve oplossingsrichtingen aangedragen?

Er zijn zeven oplossingsrichtingen aangedragen. Deze zijn gewogen aan de hand van een aantal beoordelingscriteria waar ze aan moeten voldoen om opgenomen te worden in de m.e.r.-procedure. Eén is er geselecteerd en opgenomen om naast de twee andere oplossingsrichtingen verder onderzocht te worden in het MER.

9. Wat wordt onderzocht in de milieueffectrapportage?

Dit zijn de geselecteerde oplossingsrichtingen:

- Alternatief Droge Voeten 2050
5,2 miljoen kub extra waterberging binnen plangebied. Bestaande vaste drempels worden vervangen door beweegbare stuwen. En kades moeten deels worden opgehoogd. De stuwen zijn op afstand regelbaar en zo kan er voor gezorgd worden dat de waterstanden in De Onlanden na de inzet weer terug worden gebracht naar de gewenste streefpeilen, conform huidige situatie.
- Compartimentering kwetsbaar natuurgebied
Binnen het alternatief 'Droge Voeten 2050' wordt ook de mogelijkheid onderzocht van het compartimenteren (splitsen) van een deel van de waterberging om hiermee inundatie van deze kwetsbare natuur zo lang mogelijk uit te stellen.
- Optimaal natuuralternatief/ Hooiwegvariant
Deze variant gaat meer in op mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Denk daarbij aan het aanleggen van vluchtheuvels voor dieren, het dempen van bermsloten en het aanpassen van het waterpeil op een specifieke plek in het gebied. Een aantal stuwen worden verplaatst waardoor het plangebied in oppervlakte kleiner wordt en het maximale waterpeil met circa 3 cm. toeneemt (naar +0.18 m NAP).

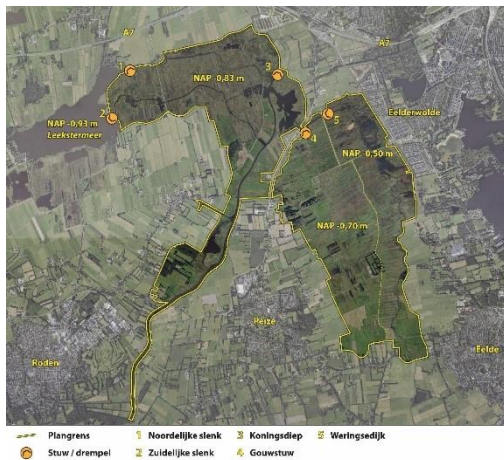
10. Wat gebeurt er als uit het MER blijkt dat negatieve effecten niet voorkomen kunnen worden?

Mocht uit de m.e.r.-procedure blijken dat er onaanvaardbare schade optreedt die niet met (mitigerende of compenserende) maatregelen uitlegbaar is, dan heeft dit gevolgen voor de verdere besluitvorming. Of van een dergelijke situatie sprake gaat zijn, zal blijken uit de nog te doorlopen procedure.

Waterberging en waterbeheer

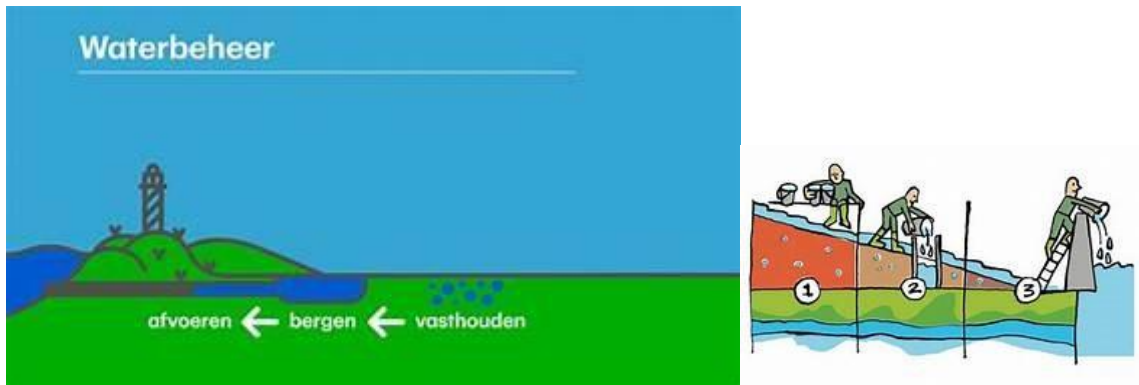
11. Wat is de begrenzing van het gebied waar de extra waterberging moet komen?

Zie onderstaand kaartje. De gebieden ten zuiden van het Leekstermeer, die ook tot het natuurgebied De Onlanden horen, behoren niet tot het plangebied voor de extra waterbergingsgebied.

12. Waterberging of een supergemaal op Lauwersoog. Waarom geen gemaal bij Lauwersoog?

Het beleid vanuit het waterschap is gericht op het principe van water vasthouden - bergen - afvoeren. Bovenstreams wordt water vastgehouden. Dit lukt steeds beter, doordat de afgelopen jaren weer bochten zijn aangebracht in gekanaliseerde beken. Daardoor wordt de afvoer van het water vertraagd en houden de beken meer water vast. Het bergen gebeurt onder andere in De Onlanden, de Lettelberterbergboezem en in de bergingsgebieden in het Zuidelijk Westerkwartier. Het afvoeren tenslotte gaat onder andere via de gemalen De Waterwolf (Electra, Lammerburen) en HD Louwes (Zoutkamp). Gezien het watersysteem van waterschap Noorderzijlvest, zal het altijd een combinatie worden van deze drie type maatregelen. Dit blijkt in de praktijk ook het meest kosteneffectief. Ook al zou er op Lauwersoog een supergemaal staan, dan kunnen we het water daar niet zo snel krijgen. Een beperkt aantal kanalen voert water af richting het Lauwersmeer. De afstand vanuit het zuiden van ons beheergebied naar het Lauwersmeer is bovendien vrij lang.

13. Waarom wordt er geen extra bemaling ingezet met een leiding richting het Lauwersmeer?

Bij de afweging van mogelijke maatregelen speelt kosteneffectiviteit een rol. Het realiseren van een nieuwe verbinding is zeer kostbaar. De gemaalcapaciteit naar het Lauwersmeer wordt wel uitgebreid, als één van de maatregelen in het Droge Voeten 2050 maatregelenpakket.

14. Waarom niet meer proactief waterbeheer? Bv. door het gebied leeg te laten lopen bij voorspellingen rond veel neerslag zodat het gebied zich daarna kan vullen?

We passen al 'proactief' waterbeheer toe. We sturen nu al op voorspelde neerslag. En dat zal in de toekomst nog belangrijker worden. En we automatiseren steeds meer stuwen en gemalen, zodat ze op afstand zijn te bedienen.

Voor De Onlanden geldt dat bij het tijdelijk leeg laten lopen, weliswaar op dat moment extra ruimte voor waterberging ontstaat. Maar het moment waar op je dat doet, is bepalend hoe effectief dit is. Zeker in de extreme neerslagsituatie, levert die activiteit geen meerwaarde op voor de waterveiligheid op de boezem, maar wel risico's voor de natuurfunctie van het gebied.

Proactief waterbeheer beperkt zich niet alleen tot De Onlanden. In combinatie met alle andere maatregelen die we in ons gebied treffen, zijn we in staat om beter te sturen op hoogwater situaties.

15. Waarom niet alle stuwen eruit, dan kan er meer water worden geborgen?

Het doel van de extra waterberging in De Onlanden is om te voorkomen dat de waterstanden in het boezemsysteem zo hoog oplopen dat er overlast ontstaat. Een boezem is een stelsel van watergangen: rivieren, kanalen, maren, waterlopen etc. dat polderwater opvangt en afvoert naar zee. Door stuwen weg te halen, hebben we die sturingsmogelijkheid niet en zal de waterstand op de boezem te hoog oplopen.

16. De waterberging is in 2012 aangelegd en op basis van de metingen in 2014 blijken al nieuwe maatregelen nodig. De plannen van nu zijn voor eens in de 100 jaar, blijkt dat straks voor eens in de 20 jaar te zijn?

De maatregelen zijn erop gericht om een veiligheidsniveau te garanderen voor een situatie die gemiddeld 1x per 100 jaar voorkomt. We kijken daarbij zover mogelijk vooruit, rekening houdend met de nieuwste klimaatscenario's. Doordat klimaatscenario's met regelmaat vernieuwd worden, kunnen we niet garanderen dat deze maatregelen ook volstaan in de toekomst. Daarom beoordelen we met een vaste cyclus van gemiddeld 6 jaar of we nog voldoen én of aanvullende maatregelen nodig zijn. Dat gebeurt met de nieuwste scenario's en gegevens die op dat moment beschikbaar zijn.

17. Heeft het Paterswoldsemeer ook een functie bij de waterberging of kan het een functie krijgen bij de waterberging?

Nee, er is geen verband tussen het Paterswoldsemeer en de extra waterberging in De Onlanden. En er zijn geen plannen om het Paterswoldsemeer een functie te geven in het kader van waterberging. Het Paterswoldsemeer is daar niet geschikt voor. Het project richt zich op verbetering van de waterkwaliteit. Meer informatie over dat project staat op onze website: <https://paterswoldsemeer.noorderzijlvest.nl>

18. Wordt De Onlanden ook ingezet om water vast te houden in periodes van droogte?

Er zijn nu geen plannen om De Onlanden in te zetten voor het bufferen van water. Water vasthouden is geen onderdeel van de plannen voor de optimalisatie van de Onlanden.

19. Wat wordt er gedaan om water vast te houden?

Het vasthouden is steeds beter mogelijk in het bekensysteem, bij het Grootte Diep, Oostervoortsche Diep, De Slokkert en Liewersche Diep. Door de hermeandering hebben de beken een groter oppervlakte, kunnen ze meer vasthouden en vertraagd water doorvoeren. Rond het Peizerdiep beekstelsysteem vanaf Roden richting de A7, werkt provincie Drenthe is verschillende projecten aan de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Prolander voert deze projecten uit. Het vasthouden van water, waterberging en het verbeteren van de waterkwaliteit wordt daarin waar mogelijk meegenomen.

20. Hoe vaak wordt de waterberging gebruikt in De Onlanden?

De inzet van De Onlanden, in combinatie met andere maatregelen, moet ervoor zorgen dat de waterstand op de boezem niet boven het afgesproken beschermingsniveau uitkomt. Het beschermingsniveau is uitgedrukt in een maximale waterstand op de boezem die gemiddeld één in de 100 jaar voorkomt. Als we geen maatregelen zouden treffen, zou de waterstand al vrij snel boven dit niveau uitstijgen. Daarom verwachten we dat we de waterberging in De Onlanden gemiddeld één keer in de 25 jaar gestuurd moeten inzetten om te voorkomen dat de waterstand op de boezem te snel stijgt. Als we zien dat het nog extremer wordt, kunnen we meer maatregelen (bv. de waterbergingsgebieden in het Zuidelijk Westerkwartier) inzetten. Hiermee beschermen we inwoners uit de regio tegen mogelijke overstromingen. Tot het moment dat de Onlanden gestuurd wordt ingezet, blijft De Onlanden in open verbinding met de boezem. En beweegt de waterstand in de Onlanden mee met de waterstand op de boezem.

21. Gaan de stuwen ook in-minder extreme situaties omhoog?

De stuwen worden ingezet ten tijde van extreme neerslag. Onder normale omstandigheden zullen de beweegbare stuwen niet ingezet worden. Met uitzondering van de Doolhofstuw, die nu ook beweegbaar is. De waterpeilen in het gebied worden niet aangepast.

22. Wie beheert de stuwen?

Het waterschap is verantwoordelijk voor de bediening van de toekomstige stuwen.

23. Hoe is het beheer van De Onlanden tijdens gewone omstandigheden geregeld?

Met de terreinbeherende organisaties zijn afspraken gemaakt over eigendom, beheer en onderhoud van De Onlanden. Die afspraken liggen vast in een zogenaamd EBO document (eigendom, beheer en onderhoud). Hierin staat wie verantwoordelijk is voor welk onderhoud. Voor de nieuwe situatie moet de afspraken worden vernieuwd/aangevuld.

Waterpeil en gemaalcapaciteit

24. Was de situatie van februari 2022, toen er heel veel neerslag is gevallen en het water ook in De Onlanden heel hoog stond, een voorbeeld van een extreme situatie? Stond de berging maximaal vol?

Er stond veel water in de berging. Bij geen van onze meetpunten zijn waterstanden gemeten die horen bij de extreme situatie waarvoor we de toekomstige berging willen inrichten. Wel zijn er bij het meetpunt in het Eelderdiep en bij de stuw aan de Weringesdijk kortdurend waterstanden gemeten die hoger waren dan het niveau waarvoor we de huidige berging hebben ingericht.

25. Welke effecten hebben de plannen voor het gebied buiten de waterberging?

De maatregel kan in de extreme situatie bij een waterstand van +0,15 m NAP mogelijk effecten hebben op de omgeving buiten de waterberging, met name bovenstrooms van het bergingsgebied, in het bekensysteem. Opstuwung van oppervlaktewaterstanden kan lokaal mogelijk buiten de begrenzing van het waterbergingsgebied, tot inundatie leiden (het onder water komen te staan). In de m.e.r. procedure wordt dit onderzocht. In de eerste plaats zorgen we voor een duidelijk beeld waar mogelijk de inundatie optreedt. Op basis daarvan stellen we in overleg al dan niet compenserende maatregelen voor, of gaan we uit van een schaderegeling.

26. De capaciteit van o.a. het gemaal Sandebuurt zal verminderen in capaciteit bij een waterstand van +0,15 m NAP. Wat gaat hieraan gedaan worden?

Bij een waterstand in de berging die hoger wordt dan -0,20 m NAP, zal de capaciteit van o.a. het gemaal Sandebuurt teruglopen. In de m.e.r.-procedure wordt dit verder onderzocht. In ieder geval zullen we vroegtijdig moeten handelen om de vermindering van de capaciteit te compenseren. Dat kan bijvoorbeeld door een structurele aanpassing van de bemalingscapaciteit of het plaatsen van een noodbemaling. Die keuzes worden nog gemaakt.

27. Wat zijn de effecten van de maatregel 'Optimalisatie Onlanden' op de polder achter gemaal Weehorst?

Als blijkt dat de gemaalcapaciteit terugloopt bij de maximale waterstand van +0,15 m NAP, zal het waterschap vroegtijdig moeten handelen om de vermindering van de capaciteit te compenseren. Dit kan bijvoorbeeld door een structurele aanpassing van de bemalingscapaciteit of het plaatsen van een noodbemaling (zie ook vraag 27).

28. Hoe wateren de gemalen af?

Binnen de invloedssfeer van de waterberging liggen vijf gemalen: Sandebuurt, Zuidermaden, Zanddijk, Broekstukken en Weehorst. Verder zijn er twee windmolens. De gemalen wateren af op waterbergingsgebied De Onlanden.

Effecten op grondwaterstanden

29. Kan er een relatie zijn tussen waterberging en de grondwaterstand, door de waterdruk bijvoorbeeld?

Bij de inrichting van de waterberging was het beperken van grondwateroverlast een belangrijke voorwaarde. Daarom zijn er destijds bij de aanleg al mitigerende maatregelen (maatregelen om de negatieve effecten te beperken) genomen. Zo is een meetnet ingericht en meerdere jaren gemonitord. Uit onderzoek (tijdreeksanalyse) van dit meetnet in en buiten de berging, is gebleken dat de inrichting van het waterbergingsgebied geen effect heeft op de grondwaterstanden buiten het waterbergingsgebied, met uitzondering van één locatie waar een grondwaterstijging van minder dan 5 cm is gemeten.

De rapportage van het onderzoek staat op de website:
<https://www.noorderzijlvest.nl/optimalisatie-van-de-onlanden>

30. Welke relatie is er tussen grondwaterstanden en de waterberging ten tijde van een extreme situatie?

In het onderzoek (zie vraag 30) is ook gekeken naar een mogelijke relatie tussen verhoogde grondwaterstanden en hoogwater, in dit geval de hoogwatersituatie van 2012. Slechts voor vijf locaties is een betrouwbare relatie te leggen. Voor overige locaties spelen ook andere invloeden. Bij dergelijke extreme neerslagsituaties zijn de gronden veelal verzadigd (grondwaterstanden tot aan maaiveld) door de grote hoeveelheden neerslag.

Onderzocht wordt of met behulp van een modelstudie en de reeds verzamelde meetgegevens, de effecten van de extra waterberging op grondwaterstanden in beeld kunnen worden gebracht. Mogelijk volgt een advies voor aanvullende monitoring, wanneer er onvoldoende zekerheid is over deze effecten.

31. Waarom worden de waterpeilen in gebieden rondom De Onlanden niet verlaagd om grondwaterproblemen te voorkomen of op te lossen?

Verschuillende oorzaken kunnen leiden tot grondwaterproblemen, waaronder te veel neerslag. Per situatie moet bekeken worden wat de oorzaak is, wat het probleem is en wie in eerste instantie verantwoordelijk is. Om zo te kunnen bepalen of en welke maatregelen noodzakelijk zijn. Zo heeft de perceeleigenaar zelf ook een verantwoordelijkheid om grondwateroverlast te voorkomen. Meer informatie over grondwateroverlast vindt u in onze folder:

https://www.noorderzijlvest.nl/flysystem/media/folder-grondwater-wie-wat-waar_608.pdf

Over het algemeen is het waterschap terughoudend in het verlagen van peilen. Peilverlaging kan ook veel schade aanrichten. Water werkt namelijk ook conserverend. Denk daarbij aan verrotting van (houten) constructies als beschoeiing en (houten) funderingen of oxidatie van veen door blootstelling met zuurstof. Aan het veranderen van peilen gaat daarom een procedure vooraf waarbij verschillende belangen worden afgewogen.

Protocol

32. Komen er criteria voor het bedienen van de automatische stuwen? Of gaat het waterschap de stuwen straks vrijuit inzetten waardoor bijvoorbeeld broedgebied binnen de berging onder water wordt gezet in het belang van agrariërs buiten de berging?

Om het gebied in te richten voor de extra waterberging met een maximale waterstand van +0,15 m. NAP, moeten bestaande stuwen worden vervangen door geautomatiseerde stuwen. Op deze manier wordt het een gestuurde waterberging die ingezet wordt in extreme neerslagsituaties waarbij het ook in het omringend gebied nat is. Voor de inzet van het gebied bij extreme neerslagsituaties, gaat het waterschap werken met een besluitvormingsprotocol. In dit protocol zijn de afwegingen vastgelegd over van het moment van inzet van maatregelen en de volgorde. Daarbij is zoveel mogelijk rekening gehouden met de verschillende functies en belangen.

Dit protocol is niet specifiek voor De Onlanden. Het gaat over het inzetten van alle bergingsgebieden en gemaalcapaciteit met als doel om ernstige wateroverlast te voorkomen.

Hoogwater is meestal in de winter, niet in het broedseizoen (we kunnen het alleen niet uitsluiten).

De mogelijke effecten op soorten wordt onderzocht in de MER, hierbij worden indien nodig ook maatregelen benoemd die genomen moeten worden om effecten te voorkomen.

Kadeverhoging

33. Hoe worden de kaden opgehoogd?

Dit is afhankelijk van de mate van ophoging. Het kan een optie zijn om taluds aan te passen of grond aan te voeren of grond ter plaatse te winnen, etc. Dit wordt nog uitgewerkt. Overlast door transport wordt zo veel mogelijk voorkomen. Mochten er toch transporten nodig zijn door/langs dorpskernen, dan stemmen we dit af met dorpsbelangen en aanwonenden.

34. Wordt de dijk aan de oostzijde van het Leekstermeer straks een kleine zeedijk?

De uitkomsten van de m.e.r.-procedure bepalen het voorkeursalternatief. Het is nu nog niet bekend of de kade langs het Leekstermeer wel of niet wordt opgehoogd. Wanneer de uitkomst is dat deze kade wel wordt aangepast, gebeurt dit in nauw overleg met de terreineigenaar Staatsbosbeheer. Insteek zal zijn om de kade aan te leggen met flauwe taluds, die zoveel mogelijk aansluiten bij de omgeving. De inzet is om de ophoging en de verbreding zoveel als mogelijk landinwaarts aan te leggen.

35. Komt er een nieuwe kade rondom Groot Waal?

De ophoging van de kade rondom Groot Waal, wordt bepaald in afstemming met de terreineigenaar Staatsbosbeheer en Stichting Groot Waal.

Natuur

36. Wat is compartimentering en hoe ziet dat eruit?

In sommige delen van De Onlanden is het niet wenselijk dat de natuur water uit de omgeving opvangt. Bijvoorbeeld bij de trilvenen. De mogelijkheid om deze delen (in peilvak -0,70 m NAP) zo lang mogelijk te ontzien van de extra waterberging wordt onderzocht: eerst de extra hoeveelheid water opvangen in de minst kwetsbare delen. En alleen als het echt niet anders kan, in het peilvak -0,70 m NAP. Hoe de begrenzing van de compartimenten eruit ziet en wat de effecten zijn van compartimentering, wordt in de m.e.r.-procedure onderzocht. Over de begrenzing van de compartimentering vindt overleg plaats met de terreineigenaar Natuurmonumenten.

37. Kan de begrenzing van de waterberging in de Noord West hoek op de Hooiweg worden gelegd? Dan hoeft de kade langs het Leekstermeer minder of niet te worden opgehoogd en wordt het belangrijke vogelgebied ontzien.

Deze variant wordt onderzocht in de m.e.r.-procedure. Om de 5.2 miljoen m³ extra water te kunnen bergen betekent het een maximale waterstand die hoger wordt dan + 0,15 m NAP.

38. Wat gaat het waterschap doen bij inzet van de berging in het broedseizoen?

Zie ook vraag 33. De kans op hoogwater is het grootst in de maanden november, december, januari en februari. Inzet in de overige maanden is minder waarschijnlijk. Maar wanneer de waterveiligheid in het geding komt, bepaalt het waterschap wanneer het gebied wordt ingezet naar een niveau hoger dan -0,20 m NAP. Mogelijk moeten we compenserende maatregelen nemen ter bescherming van bepaalde diersoorten. Dit wordt onderzocht in de m.e.r.-procedure.

39. Waar kan ik zien wat natuurgebieden in provincie Drenthe zijn?

Op de website van provincie Drenthe is informatie te vinden over natuurgebieden en natuurdoeltypen. Zie ook:

<https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/natuurbeleid-regels/natuurnetwerk/>

<https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/natuur-ontwikkeling/agrarisch/>

40. Worden de muggenbulten die zijn aangelegd ook verhoogd?

Mocht uit de m.e.r.-procedure blijken dat er door de extra waterberging effecten op soorten te verwachten zijn dan kan als mitigerende maatregel, om effecten te voorkomen, het verhogen van de muggenbulten worden benoemd. Dit wordt dan verder meegenomen in de planuitwerking en uitvoering.

Milieueffectrapportage en Commissie m.e.r.

41. Wie zitten in de Commissie m.e.r.?

De Commissie m.e.r is een onafhankelijk adviesorgaan dat advies uitbrengt over een milieueffectrapportage. Een milieueffectrapport brengt de milieugevolgen van een project in beeld voordat de overheid een besluit over het project neemt.

Voor het project extra waterberging in De Onlanden bestaat de Commissie uit een voorzitter, een secretaris, een deskundige op gebied van geohydrologie en waterberging en een deskundige natuur. Het advies dat de commissie heeft gegeven over het plan voor de extra waterberging is te lezen op de website van commissie m.e.r. onder nummer 3640.

<https://www.commissiemer.nl/adviezen/3640>

42. Wat wordt als natuurwaarden gezien en wat wordt getoetst?

In de m.e.r.-procedure wordt binnen het aspect natuur aan de volgende criteria getoetst: Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland (NNN) en beschermde soorten en levensgemeenschappen. Natuurwaarden staan onder andere beschreven in de (natuur)beheerplannen voor de gebieden. Daarvan wordt bij de toetsing gebruik gemaakt.

De doelstellingen die gelden voor het Natura 2000 gebied zijn te lezen op de volgende website: <https://www.natura2000.nl/gebieden/groningen/leekstermeergebied/leekstermeergebied-doelstelling>

De natuurdoeltypen van de NNN gebieden in het plangebied zijn te lezen op de volgende website: <https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/natuurbeleid-regels/natuurnetwerk/>

Voor effecten op soorten en levensgemeenschappen wordt gebruik gemaakt van beschikbare inventarisatiegegevens, bijvoorbeeld van de terreinbeherende organisaties en uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFB). Daarnaast kan het noodzakelijk zijn om een gerichte veldinventarisatie uit te voeren naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna nabij de te treffen maatregelen.

43. Heeft de “oude MER-rapportage” nog een functie, die opgesteld is voor de aanleg van De Onlanden?

Om de optimalisatie van De Onlanden planologisch mogelijk te maken wordt een Projectbesluit opgesteld. Besluitvorming hierover gebeurt door het bevoegd gezag (de provinciale staten van provincie Drenthe). En om een goed onderbouwd besluit te kunnen nemen, is een MER-rapportage nodig voor deze nieuwe plannen. Daarin worden de effecten beoordeeld van zowel de aanleg- en inrichtingsactiviteiten als van de gebruiksfase.

De informatie die is opgedaan in het ‘oude MER’ zal indien mogelijk worden gebruikt als basis voor het nieuw op te stellen MER. De huidige waterberging in De Onlanden (samen met de autonome ontwikkelingen) wordt als referentiesituatie gebruikt. Er zijn wel nieuwe onderzoeken nodig naar de milieueffecten van de extra waterberging in De Onlanden. Omdat dit kan leiden tot andere milieueffecten dan voor de aanleg van De Onlanden. Ook zijn de eerder verrichte onderzoeken niet

meer actueel. Onderzoeken kennen vaak maar een houdbaarheid van ongeveer 3 jaar (afhankelijk van het milieuthema) omdat zowel de situatie in de omgeving als wet- en regelgeving veranderen.

44. Wordt er in het effectenonderzoek ook gekeken naar de effecten buiten het plangebied?

In de milieueffectrapportage worden de effecten beoordeeld van de activiteiten en maatregelen. Die effecten kunnen zowel binnen als buiten het plangebied liggen. De milieueffectrapportage verplicht daartoe. Per milieuaspect zal het verschillen of deze wel of geen plan overstijgende effecten heeft. Een voorbeeld zijn de effecten door inundatie. Op de inundatiekaart <https://www.noorderzijvest.nl/flysystem/media/20220318-kade-en-inundatiekaart-onlanden.pdf> zien we op bepaalde locaties uitstralingseffecten naar omliggende percelen. Dit wordt nader onderzocht in de m.e.r.-procedure. Mocht de uitkomst van het onderzoek daartoe aanleiding geven dan worden er maatregelen getroffen.

45. Wordt stikstof meegenomen in de effectenstudie?

In de effectenstudie wordt stikstofdepositie betrokken als mogelijk effect op het Natura 2000 gebied Leekstermeer (en andere Natura 2000 gebieden).

Wandel- en fietspaden, recreatie en overige

46. De Onlandsedijk is nu al onbegaanbaar voor wandelaars vanwege het peil van -0,83 m NAP. Dat wordt met de nieuwe inrichting niet beter. Kan dat anders?

Dit punt wordt besproken met terreineigenaar Staatsbosbeer. Uitgangspunt bij de plannen is dat de Onlandsedijk toegankelijk is bij een waterstand van -0,83 m. NAP.

47. Wordt de oostkant van het Leekstermeer meer toegankelijk, indien daar de kade wordt verhoogd?

De kade langs het Leekstermeer ligt in beschermd Natura 2000 natuurgebied. De oeverlanden van het Leekstermeer zijn een belangrijk rustgebied voor vogels. Om die reden is de kade niet toegankelijk voor publiek. In de m.e.r.-procedure worden de effecten van de maatregelen op de toegankelijkheid beoordeeld. Wanneer na besluitvorming deze kade onderdeel uitmaakt van het voorkeursalternatief, wordt de inpassing van de kade in nauw overleg met terreineigenaar Staatsbosbeheer besproken zodat rekening wordt gehouden met dit aspect.

48. Worden wegen in De Onlanden afgesloten bij hoog water?

Als de wegen onder water dreigen te komen, zullen de wegen in overleg met de wegbeheerder (gemeente) worden afgesloten. Het gaat om uitzonderlijke situaties.

49. Bij de stuwen die worden aangepast zijn nu kano-aanlegplaatsen boven en beneden de stuw, zodat je je kano eruit kunt halen en over de stuw kunt tillen. Kunnen de aanlegplaatsen worden meegenomen in de plannen voor aanpassing van de stuwen?

Uitgangspunt bij de vervanging van de vaste drempels door beweegbare stuwen is dat in de noordelijke slenk de kanovoorzieningen in stand blijven. Wanneer door het aanbrengen van de beweegbare stuw de bestaande kanovoorzieningen moeten worden aangepast, zullen we dit meenemen in de werkzaamheden. Bij de vervanging van de overige drempels is een kanovoorziening vooralsnog niet aan de orde aangezien dit geen kanoroute is.